

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и член 22 став 1 од Законот за средното образование („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука донесе Наставна програма по *италијански јазик* (втор странски јазик) за III година на средното четиригодишно образование.

**НАСТАВНА
ПРОГРАМА**

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК

III ГОДИНА

Скопје

**СРЕДНО ЧЕТИРИГОДИШНО
ОБРАЗОВАНИЕ**

1. ВОВЕД

Интеграцијата во европските структури подразбира добро образовани кадри кои познаваат и говорат повеќе странски јазици. Нашето општество има за цел да го следи идеалот на Советот на Европа за мултилингвалност и мултикултура, според кој како минимум се подразбира добро познавање на два странски јазици.

Современата настава по италијански јазик е насочена кон усните и писмените комуникациски компетенции проширени со социокултурните и интеркултурните компетенции. Централно место во наставата зазема ученикот како субјект во наставниот процес, при што посебно внимание се обрнува на неговиот когнитивно-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа на доживотно учење.

Предметот *италијански јазик* (како втор странски јазик) е застапен во наставниот план за гимназиското образование и за уметничкото образование и како општообразовен предмет за средното стручно образование од прва до четврта година.

Предметот *италијански јазик* во трета година на четиригодишното средно образование се изучува како втор странски јазик со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Појдовна основа при изготвувањето на наставната програма за III (трета) година на средното образование претставува следниов документ:

- *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странски јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹.

¹ Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците треба да ги постигнат на крајот од секоја година на средното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво/*livello preparatorio*) и A2 (основно ниво/*livello elementare*);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво/*livello soglia*) и B2 (самостојно ниво/*livello indipendente*);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво/*livello avanzato*) и C2 (највисоко ниво/*livello di padronanza*).

Според сегашните услови за учење на италијанскиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2 (основно ниво).

По првата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може да се достигне нивото A2 (основно ниво), по втората година во средно образование може да се достигне нивото A2 + (зајакнато основно ниво), по третата година учење на италијанскиот јазик во средно образование може делумно да се достигне B1 (преодно ниво), а по осум години учење (по завршувањето на IV година), може целосно да се достигне B1 (преодно ниво). Постигањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку очекуваните резултати во сите наставни програми за средно образование (за I, II, III и IV година).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од I до IV година)

- Да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски;

- да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик заради економскиот и бизнис интересите на Република Македонија и франкофонските земји.

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација со другите, да ја почитува многујазичноста и да ја збогатува општата и јазичната култура;

- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО III ГОДИНА

Ученикот/ученичката:

- да формира и да развие јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;

- да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;

- да формира елементарни навики и умеања за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченички единици, фонетски, правописни, лексички и граматички поими;

- да развие способност за самостојно учење и самовреднување според *Заедничката европска референцијална рамка (Портфолио)*.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Во табелата што следува дадени се општите теми од коишто произлегуваат поединечните.

Колоната **Цели** покажува што треба да постигне ученикот/ученичката за да се стекне со четирите вештини на комуницирање.

Во колоната **Активности** предложени се низа можни активности кои упатуваат на начините со кои можат да се реализираат целите.

Оперативните цели од колоната што следува произлегуваат од општите цели и покажуваат со кои јазични, комуникативни, социо-културни, интеркултурни компетенции учениците треба да се стекнат за да можат да комуницираат на темите предвидени за оваа година за изучување на италијанскиот јазик. Тие служат како основа за дефинирање на стандардите при оценувањето.

Колоната **Содржини/Компоненти** содржи комуникативни функции, лексички единици, граматички и интеркултурни содржини и претставува отворен избор за реализација на предвидените цели и активности. Во согласност со можностите на учениците и условите за работа, наставникот има слобода да ја дополни или скрати колоната притоа водејќи сметка учениците да ги стекнат потребните компетенции според поставените стандарди на знаење.

Во колоната **Примери/Поими** прикажани се по неколку примери и поими за секој елемент од претходната колона (Содржини/Компоненти) кои на наставникот ќе му послужат како насока за реализација на оперативните цели.

ТЕМИ
1. Јас и другите
2. Слободно време
3. Опкружување (училиште)
4. Комуникација

Вештини	ЦЕЛИ	АКТИВНОСТИ
СЛУШАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ да разбере главни идеи на бавно и јасно артикулиран текст на познати теми со кои се среќава во училиштето и во слободното време; ✓ да разбере слушнати детални упатства; ✓ да реагира невербално на слушнато упатство; ✓ да издвои информации од едноставен слушнат текст на познати теми; ✓ да препознава гласови (фонеме) и нивната реализација во конкретни контексти; ✓ да препознава интонациски модели на еден исказ; ✓ да користи различни стратегии за разбирање при слушање. 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање аудио/видеоснимки и говор на наставникот. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци врз основа на аудио и видео - материјал, интонација, невербални елементи. • Препознавање на значењето на пораката според интонацијата (радост, тага, страв, изненадување, воодушевување итн.). • Препознавање зборови, структури и изрази во контекст. • Одговорање на прашања од типот <i>точно/неточно</i> (vrai/faux) или прашања со повеќечлен избор (QCM) во врска со слушнатиот текст. • Подредување на дадените информации во табели. • Поврзување слики со слушнат текст.

ЧИТАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ доволно добро да разбере краток информативен текст на познати теми; ✓ да разбере кратки и едноставни текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика; ✓ да разбере често употребувани кратенки од секојдневниот живот; ✓ доволно добро да разбере описи на настани, чувства и желби во лични/неформални писма; ✓ да пронајде конкретни информации во брошури, проспекти, ТВ-програми, куси службени документи, едноставни новински статии на познати теми; ✓ да препознае битни информации во едноставни формални писма од личен домен на интерес; ✓ да користи дополнителни стратегии за разбирање на непознат текст со помош на контекстот, илустрираниот материјал или интернационалната лексика. 	<ul style="list-style-type: none"> • Вежби за асоцијации. • Вежби за правење претпоставки во врска со даден текст, донесување заклучоци врз основа на наслови, илустрации, типографски и други елементи. • Поврзување текстови со слики. • Подвлекување изрази. • Вежби со препознавање кратенки (SNCF, EDF-GDF, TGV, RSVP...). • Пополнување табели и дополнување реченици. • Одговорање на прашања од типот точно/неточно (vrai/faux) или прашања со повеќечлен избор (QCM) во врска со прочитан текст. • Подредување на реченици и пасуси од краток и едноставен текст по логичен редослед. • Вежби за развивање дискурзивна компетенција преку препознавање на елементите и на структурата на неформални и формални писма и едноставни текстови.
---------------	--	--

ЗБОРУВАЊЕ	<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ со прифатлива течност и без поголеми прекини да зборува на одредена тема од подрачје на личниот интерес; ✓ усно да продуцира цели реченици со правилна интонација, правилен изговор, акцент и ритам; ✓ накусо и со едноставни зборови усно да опише/искаже настани, желби, совет, ставови и планови; ✓ да ги образложи позитивните и негативните страни на некоја вообичаена појава/постапка од секојдневниот живот; ✓ да (пре)раскаже едноставна приказна; ✓ да даде едноставен совет; ✓ да следи и да учествува во разговор на позната тема иако понекогаш мора да побара да му се повторат одредени зборови и изрази; ✓ да користи и да развива сопствени стратегии за говорна продукција. 	<p><i>а) Говорна интеракција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Поставување и одговорање на прашања. • Играње улоги според дадени модели. • Симулации на говорни ситуации од секојдневниот живот придружени со невербална комуникација. • Учество во кратки и едноставни комуникативни ситуации од секојдневниот живот. <p><i>б) Говорна продукција</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Опишување и раскажување според слики, видеоматеријали и сл. • Продукција на кратки искази. • Прераскажување на кратки едноставни текстови на познати теми. • Вежби со користење пантомима и мимика. • Различни игровни активности од типот: расипан телефон, бинго и сл.
------------------	---	--

ПИШУВАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- ✓ да пишува куси текстови на познати теми од доменот на личниот интерес:
 - со приближна правописна точност;
 - со поврзување на елементите/деловите од текстот во логична линеарна низа;
- ✓ да напише кус опис на минати/идни настани, свои доживувања, желби;
- ✓ да пишува пораки, неформални и куси формални писма и разгледници;
- ✓ да пишува формални писма за варање информации;
- ✓ да гради сопствени стратегии за совладување на писмената продукција на италијански јазик.

- Пишување текст по диктат.
- Довршување реченици или краток текст.
- Пополнување текстови со испуштени зборови.
- Пишување пораки, пријателски писма, честитки, разгледници, електронски пораки и едноставни формални писма.
- Пишување краток едноставен состав (од 120 до 150 збора) според дадени слики, слушнати или видени информации, или според насоки дадени од наставникот.
- Давање наслови на одредени делови од текст.
- Групна изработка на одделенски весник или постер.
- Самостојна изработка на тематски постери и сл.

перативни цели	Содржини/Компоненти	Примери/Поими
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да опише физички и карактерни особини на лицата од своето опкружување; • да ги опише односите во своето семејство и со пријателите; • да опише секојдневни активности во училиштето; • да искаже на едноставен начин намера, план; • да побара/да даде услуга, совет, дозвола; 	<p>A) Комуникативни функции</p> <p><i>Опишување лица од своето опкружување</i></p> <p><i>Опишување семејни и пријателски релации</i></p> <p><i>Опишување секојдневни активности во училиштето</i></p> <p><i>Искажување намера, планови</i></p> <p><i>Барање/давање услуги, совети, дозвола</i></p>	<p>-La mia ragazza si chiama Giulia, è spagnola ma studia a Roma. Lei è estroversa, gentile, allegra e generosa. Ha i capelli lunghi, biondi e lisci. È alta e ha gli occhi grandi e scuri. Ha le labbra sottili e la fronte alta. È proprio la mia ragazza ideale!</p> <p>-Mia cognata è molto amichevole. Mi piace chiacchierare con lei.</p> <p>-Vado molto d'accordo con Luisa. Usciamo insieme ogni fine settimana, andiamo a ballare in discoteca o andiamo al cinema.</p> <p>-Anch'io avrei voluto venire dalla nonna, ma ho avuto da studiare.</p> <p>Oggi pulirò la lavagna. Farò una presentazione del progetto del nostro gruppo.</p> <p>Ho un sacco di compiti da fare per domani.</p> <p>Vado a scuola la mattina, sono libero nel pomeriggio. Due volte a settimana pratico il ciclismo e mercoledì ho una lezione di francese.</p> <p>-Dopo il liceo, ho intenzione di continuare i miei studi in Italia.</p> <p>- Io al tuo posto, farei subito una visita dal medico .</p> <p>-Le dispiace se fumo?</p> <p>-Alessandro, potresti chiudere la porta, per favore ? Non si sente niente.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • да искажува ставови за електронски и печатени медиуми; • да опише минат/иден настан; • да пренесе директен во индиректен говор; • да побара и да даде информации за производ, образовен курс, патување (усно, писмено и по електронски пат); • да искаже ставови /да даде совет / да ги опише своите навики за здрав живот; 	<p><i>Искажување ставови за електронски и печатени медиуми</i></p> <p><i>Опишување минат/иден настан</i></p> <p><i>Пренесување директен говор</i></p> <p><i>Барање/давање информации</i></p> <p><i>Искажување ставови / давање совет / опишување своите навики за здрав живот</i></p>	<p>Mi danno fastidio le pubblicità alla tv. Secondo me, i giornali non si comprano molto ultimamente. Le notizie su internet sono accessibili a tutti noi.</p> <p>- Ieri ho partecipato alla gara di pallacanestro contro la squadra del liceo di Bitola. C'era un sacco di gente. Gli spettatori erano felici. Dopo che la partita era finita, sono tornato a casa. - Il prossimo mese andrò al concerto di Vasco Rossi. Mio cugino di Londra verrà con me. Ci saranno molti giovani.</p> <p>Mia sorella dice che arriverà domani.</p> <p>-Potrebbe indicarmi dov'è la mensa? - Sì, certo, è sulla sinistra / alla fine del corridoio. - Dove posso trovare informazioni sullo stage di informatica? – Deve chiedere alla signora Martini / servizio di tirocinio. Vi prego di inviarmi i prezzi e gli orari delle lezioni di ballo latino. -La valigia che mi hanno rubato era grande, verde scura , di plastica e a rotolle.</p> <p>Per dimagrire, dovrete fare sport e mangiare frutta e verdura. In vacanza io evito di mangiare cibi grassi.</p>
---	---	--

	<p>Б) Лексички единици во рамки на предложените теми:</p> <p>1. <u>Релации со другите</u></p> <p><i>Физички изглед и карактерни особини</i></p> <p><i>Семејни релации</i></p> <p><i>Пријателски релации</i></p> <p><i>Здрави навики</i></p>	<p>Fare yoga è un ottimo modo per rilassarsi. Quando si ha sete, la bibita migliore è l'acqua naturale.</p> <p>Alto/basso, grasso/ magro, snello, forte, robusto, atletico / debole, gracile, viso: lungo/tondo, occhi: grandi /piccoli, blu, verdi, azzurri, marroni, neri, a mandorla, naso: grande / piccolo; all'insùaquilino, a patata, orecchie: grandi / piccole; capelli: lunghi / corti / di media lunghezza, lisci /ricci/ mossi</p> <p>simpatico /antipatico, solare/ cupo, felice, contento, allegro/triste, ottimista /pessimista, pigra/ attiva, estroversa / introversa, forte/debole, sicura/ insicura, gentile/sgarbato, cortese/scortese, educato/ maleducato, generoso, avaro, altruista /egoista, socievole, espansivo/ chiuso, riservato, timido</p> <p>Avere relazioni buone / cattive sposare / divorziare / risposarsi situazione familiare: single, sposato, divorziato famiglia monogenitoriale / ricostruita/di fatto fratellastro, sorellastra</p> <p>andare d'accordo, andare a trovare degli amici, fare amicizia, mantenere amicizie, contare su un amico, uscire con gli amici.</p>
--	---	---

	<p><i>2. <u>Слободно време</u></i></p> <p><i>Електронски медиуми (радио, телевизија)</i></p> <p><i>Печатени медиуми</i></p> <p><i>Спорт и спортски натпревари</i></p> <p><i>3. <u>Опкружување</u></i></p> <p><i>Опис на предмет (димензии, материјали, бои, форма)</i></p>	<p>Fare yoga, rilassarsi, fare sport, mangiare cibi sani, non bere alcolici, non mangiare cibi grassi, andare in palestra, dormire 8 ore al giorno, non fumare</p> <p>Un animatore alla radio, un presentatore alla TV, un programma televisivo, seguire un programma televisivo sul primo canale, un gioco, un dibattito politico, notizie, i canali televisivi italiani, RAI 1, stazioni radio, in prima pagina.</p> <p>La stampa, un lettore, una rivista, il fumetto, il quotidiano, un giornale, un settimanale, una pubblicità, un articolo.</p> <p>Il campionato mondiale di calcio, parapendio, una medaglia d'oro /d' argento / di bronzo, una coppa del mondo, il torneo, la gara.</p> <p>Giocare contro, vincere, perdere, qualificarsi, essere eliminato, squadra sportiva.</p> <p>la partita, la competizione, l' evento sportivo, il campo, l' allenamento, la finale, la vittoria, la sconfitta, l'arbitro, gli avversari, i vincitori, gli sconfitti, i perdenti, il cartellino rosso.</p> <p>grande, piccolo, largo, stretto, leggero, pesante, utile, inutile, sottile, pratico, lungo, corto, triangolare, quadrato, ovale, di plastica/metallo/vetro/legno/ ceramica/ pelle/ferro, verde chiaro, rosso acceso</p>
--	--	---

	<p><i>Опис на секојдневни обврски на училиште: училишни предмети, соученик/професор, слободни ученички активности, екскурзии.</i></p> <p>4. <u>Комуникација</u></p> <p><i>Формално писмо/електронска порака за барање информации за некој производ, образовен курс или патување</i></p>	<p>le lingue moderne, la biologia, la chimica, la fisica, la matematica, l'informatica, la storia, la geografia, l'educazione la fisica e sport, le arti visive.</p> <p>Inizio/fine dell'anno scolastico, i progetti, la pianificazione di attività scolastiche ed extrascolastiche</p> <p>Fare i compiti, leggere ad alta voce, imparare a memoria, andare alla lavagna, essere interrogato, fare verifiche scritte/orali, partecipare alle discussioni, lavorare in gruppo, essere premiato/bocciato, un'aula, un voto, attento/ curioso/severo/ diligente/ autoritario ecc.</p> <p>Progetti e attività extrascolastiche: teatro, danza, coro, arte, scrittura creativa, musica, sport. Fare parte del coro/ della squadra. Mi iscriverò al corso di judo.</p> <p>Destinazione, viaggio, tour operator, viaggiatore, biglietto, visita guidata, guida, tariffa ridotta / intera, riduzione del prezzo, soggiorno turistico, alloggio, agenzia di viaggi, camera singola, camera doppia, residenza, albergo, ostello gioventù, circuito.</p> <p>La lettera di richiesta, la mail, per informarsi, per chiedere informazioni, il servizio, il prodotto, lo stage, il corso, il viaggio. Le parti componenti di una lettera formale: recapiti, mittente, destinatario, oggetto della lettera, modulo di ricorso, corpo della lettera, modulo di cortesia, firma, alla cortese attenzione/CA:, allegato, luogo e data, firma.</p> <p>Spettabile Università,</p> <p>Sono una studentessa straniera e vorrei iscrivermi al corso di</p>
--	--	---

	<p><i>В) Граматички содржини</i></p> <p><i>Articoli:</i> -con I cognomi -con i titoli di rango o professioni – omissione degli articoli con gli indefiniti (qualche giorno, alcuni amici) o con i dimostrativi (questo libro)</p> <p><i>Aggettivo:-</i> la posizione dell'aggettivo qualificativo</p> <p>-aggettivi indefiniti (qualche, alcuni, certo, ciascuno, ogni ecc.)</p> <p><i>Pronomi</i></p>	<p>lingua italiana estivo presso il Vostro centro linguistico, però ho bisogno di alcune informazioni. Quanto dura il corso? Avete un alloggio organizzato per tutti I corsisti? Quale sarebbe il prezzo del corso di due settimane? Io sarei interessata a frequentare il corso d'agosto.</p> <p>Aspetto la vostra risposta.</p> <p>Distinti saluti, Maria Soarez</p> <p>I Marchi sono una famiglia nobile. La regina Maria Antonietta è morta nel 1793. Moi padre è medico chirurgo. Stasera esco con alcuni amici.</p> <p>comprare un nuovo telefono /comprare un telefono nuovo</p> <p>Ogni mattina mi sveglio alle 6 per andare a scuola. C'è qualcuno dentro l'aula.</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • да развие позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; 	<p>-indefiniti</p> <p>-combinati</p> <p>-ci e ne</p> <p>-pronomi relativo che, preposizione+cui, il/la/i/le cui</p> <p><i>Locuzioni :</i></p> <p>- avverbiali (all'improvviso, all'antica, piano piano, in giù)</p> <p><i>Modi et tempi</i></p> <p>-Indicativo (ripassare e imparare la coniugazione di nuovi verbi del presente dell'imperfetto, del passato prossimo e del futuro semplice) I verbi aspettuali più frequenti (cominciare a, iniziare a, stare per, finire di/ smettere di, continuare a, ecc...)</p>	<p>- C'è qualcuno dentro l'aula.</p> <p>-Hai detto a Maria che venivi? –No, non gliel'ho detto, volevo farle una sorpresa.</p> <p>-Quando sei tornato da Roma ? –Ne sono tornato ieri sera.</p> <p>-Quanto spesso vai a teatro ? –Ci vado una volta al mese.</p> <p>-La ragazza con cui stavi parlando è mia sorella.</p> <p>- I ragazzi con i quali esco stasera sono i cugini di Marco.</p> <p>- La ditta la cui attività principale è la vendita di elettrodomestici ha la sede a Milano.</p> <p>-Ieri è stata una giornata bellissima. C'era il sole e faceva caldo. Ma, all'improvviso, ha cominciato a piovere a dirotto verso le 7 di sera.</p> <p>Due mesi fa ho incontrato un bambino che vagava tutto solo per strada. Piangeva e cercava suo fratello. Si era perso.</p> <p>Ho cominciato a studiare il tedesco. Perché hai smesso di cantare quando sono entrata?</p>
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • <i>да развие љубопитност и интерес кон другите култури;</i> • <i>да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина;</i> • <i>да развие вештини за воочување на културните сличности и разлики и критичко преиспитување на културните стереотипи како основа за развивање на меѓукултурна толеранција и разбирање.</i> 	<p>Il trapassato prossimo – coniugazione e uso</p> <p>Introduzione del passato continuo: <i>stare</i> + gerundio</p> <p>Costruzione perifrastica: <i>stare per</i> +infinito</p> <p>-Il condizionale presente e il condizionale composto, forme ed usi</p> <p>Г) Интеркултурни содржини</p> <p><i>La famiglia</i></p> <p><i>Lo sport e le gare sportive</i></p> <p><i>I media</i></p>	<p>Dopo che avevo mangiato, sono uscito con gli amici della scuola.</p> <p>Quando sei venuto, stavo parlando al telefono con mia madre. -Pronto, Giulia. – Ciao, Matteo, dimmi di corsa perché sto per uscire.</p> <p>Ragazzi, dovrete studiare di più. Avrei voluto andare alla festa, ma ero malato.</p> <p>Rapporti familiari in Macedonia e in Italia. Condivisione di compiti a livello di famiglia.</p> <p>Attività sportive in Macedonia e in Italia. La Formula 1 ; gli « azzurri » ; le Olimpiadi estive / invernali,</p> <p>I media in Macedonia e in Italia.</p>
--	--	--

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да му/и помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогија и психологија, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на италијанскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за прва година земени се предвид содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во трета година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржините од мајчиниот јазик.

Фокус на внимание на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербална-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периоди на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по италијански јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното, по странски јазик не може да се определи, односно не е можно да се планира бројот на часови по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрасна група се ориентира на когнитивното учење со зголемено објаснување на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува

подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање со разбирање, говорење, како од аспект на говорна интеракција, така и од аспект на говорна продукција, како и компонентата Пишување.

Неопходно е да се развива интеркултурна компетенција на учениците не само кога се работи на предложените интеркултурни содржини во програмата туку преку различни активности поврзани со лексички, граматички и комуникативни содржини на кои се работи во текот на учебната година.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат учениците да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училишната) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по италијански јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се врзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училишната. Наставникот треба да ги запознава учениците со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да развиваат и применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- ЦД плеери, ЦД со снимени текстови, песни и слични материјали; компјутер со соодветен софтвер; ЦД –РОМ, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредна околина – предмети, нагледни средства, во просторијата каде се изучува италијанскиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- речници, списанија за наставникот и учениците.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите ученици и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Важно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумовата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со 8 оценки во текот на учебната година (4 оценки во првото и 4 во второто полугодие). Од вкупно 8 оценки, 4 ќе се базираат на писмени проверки, а другите 4 ќе се базираат на усни, комуникативни проверки и индивидуални и групни изработки на проекти. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште на почетокот од учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестови, оценките од усното искажување/активност на час, изработка на домашни работи, изработка на презентации, проектни задачи, учество во проекти. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Европското јазично портфолио*. Портфолиото на учениците им помага учењето да го сфатат како процес на стекнување знаења и вештини во кои тие се активни учесници. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување во изучувањето на странскиот јазик.

На крајот на прва година учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка.

7. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните резултати.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните резултати од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаењето што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредување на нивоата на знаења и вештини на учениците од трета година на средното образование.

Тема: ЈАС И ДРУГИТЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава чувства според интонацијата на гласот; • разликува учтиво од неформално обраќање; • препознава изрази за давање /барање совет; • препознава изрази за искажување чувства, забрани и /или дозволи; • препознава и именува поими поврзани со темата: Здрави навики.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст во кој се опишуваат семејни врски; • разбира невербални елементи во комуникацијата со други луѓе; • дефинира поими што означуваат различни типови семејства; • подредува правилно делови од изрази за барање/ давање совет; • поврзува слики со текст, слушнат или прочитан, во кој се опишуваат релациите со семејството и со пријателите, како и своите здрави навики; • поврзува дефиниции со соодветните поими што означуваат семејни и пријателски врски.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази и поими при играње по улоги во нови ситуации на разменување информации; • зборува за своите чувства и односи со пријателите или семејството применувајќи ги новоусвоените изрази и поими; • ги искажува своите ставови на тема Здрави навики; • изразува согласување / несогласување со пријателите/ семејството.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток слушнат текст; • опишува идни планови во насочен состав; • ги опишува своите здрави навики; • опишува релации во семејството и со пријателите во краток насочен состав; • донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии и други елементи карактеристични за различни видови текст.

Тема: СЛОБОДНО ВРЕМЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава поими од медиумите и од спортот при усна комуникација; • именува поими од областа на медиумите и спортот; • именува поими кои означуваат видови културни и спортски настани.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално слушнат и/или пишан текст поврзан со темата: Слободно време; • разбира невербални елементи во комуникацијата; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема: Слободно време; • со свои зборови кажува или парафразира основни информации од текст на тема: Слободно време; • ги разбира клучните поими од реклами и огласи; • поврзува дефиниции со соодветните описи во слушнат и пишан текст; • подредува по логичен редослед делови од статија.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Игра по улоги во ситуација на новинарско интервју, применувајќи новоусвоени изрази и поими; • раскажува, усно и во кратки неформални писма и разгледници, впечатоци од прочитана статија, интервју или спортски натпревар; • опишува, усно и во кратки неформални писма и разгледници, посетени концерти, натпревари; • решава вежби со дополнување во нови контексти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од краток едноставен слушнат и/или пишан текст поврзан со темата: Слободно време; • пишува кратки пораки во кои поканува/прифаќа или одбива покана за одење на културен или спортски настан; • пишува кратки статии за спортски или културен настан; • селектира информации од статија; • составува постер / плакат за рекламирање спортски или културен настан; • донесува заклучоци за тема на слушнат и пишан текст врз основа на наслови, илустрации, фотографии; • селектира информации од краток текст од плакат, брошура, реклама и сл.; • составува кратка реклама за промовирање на спортски или културен настан.

Тема: ОПКРУЖУВАЊЕ (УЧИЛИШТЕ)	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознава тема на опис на училиште при усно изразување на соговорникот; • препознава и именува поими што се користат за опис на активностите од училиштето; • препознава и набројува училишни предмети и училишни и вон училишни активности.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално слушнат и пишан текст со детален опис на училиштето; • ги разбира прашањата од соговорникот поврзани со училиштето; • објаснува поими поврзани со училиштето и активностите во него; • поврзува описи со соодветните слики од училиште; • подредува правилно делови од опис на училиште.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува новоусвоени изрази за опис на домот и училиштето при усно и писмено изразување; • пополнува краток текст со новоусвоени поими и изрази поврзани со опис на училиштето, секојдневните активности во училиштето; • применува новоусвоени изрази и поими при раскажување впечатоци од училишни екскурзии.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од слушнат текст од секојдневниот живот и опкружувањето; • опишува детално секојдневни активности во училиштето, во усна и писмена форма; • пишува краток текст со опис на училиштето; • класифицира, во табела, позитивни и негативни искуства од ученичка екскурзија; • дава лично мислење за обврските во училиштето во усна и писмена форма.

Тема: КОМУНИКАЦИЈА	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Ги препознава најчесто употребуваните поими од комуникацијата по пошта и преку Интернет; • ги именува најчесто употребуваните поими од комуникацијата преку писмо и Интернет; • ги препознава елементите и структурата на неформални писма и формални писма и текстови.
РАЗБИРАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира глобално упатство за некој производ при користењето компјутер и Интернет; • ги разбира основните поими што се употребуваат при работењето со компјутер; • го објаснува значењето на најчесто употребуваните поими од комуникацијата по пошта и преку Интернет; • подредува правилно делови од формално и неформално писмо.
ПРИМЕНА	<ul style="list-style-type: none"> • Употребува поими од темата: Комуникација при пишување електронски пораки и писма на италијански јазик; • искажува став за електронските и печатените медиуми; • решава вежби со дополнување на текст употребувајќи новоусвоени изрази што се користат при формална комуникација преку Интернет и писмо; • пишува електронска порака, формално и неформално писмо, разгледници применувајќи новоусвоени поими за користење на компјутер, пошта, факс и Интернет.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Издвојува информации од формално писмо/електронска порака за барање информации за некој производ, образовен курс или патување; • ги класифицира поимите што се употребуваат при работењето со компјутер и во комуникацијата преку Интернет и писмо; • пишува формално писмо во кое бара информации за некој производ, образовен курс, патување.

8. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за прва година треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за прва година на средното образование.

Се препорачува заради полесен визуелен контакт меѓу учениците и за да слушнат подобро што се зборува, како и најоддалечениот ученик да има преглед на училницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата П, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при работа во групи).

9. РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и истите може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира куси искази и текстови со позната и помалку позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни и посложени задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности;
- опишува, се искажува користејќи фрази и едноставни искази со цел да искаже сопствени искуства, ставови и мислења, притоа користејќи едноставен јазик и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита и идентификува конкретни информации во даден текст и глобално разбира куси наративни текстови;
- пишува куси насочени дескриптивни и наративни состави (кратка порака, писмо, опис, честитка), со правилна примена на интерпункциските знаци;
- има информации од културата на земјите со италијански говорен јазик;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

10. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по наставниот предмет *италијански јазик* (втор странски јазик) за III (трета) година на средното четиригодишно образование може да ја изведува само лице кое исполнува еден од следниве услови:

- Завршени студии по италијански јазик и литература – наставна насока, VII¹ или 240 ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и книжевност, VII¹ или ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и литература – друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII¹ или ЕКТС.

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *италијански јазик* за учениците од III (трета) година на средното четиригодишно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Министер

проф. д-р РЕНАТА ДЕСКОСКА

Арх. бр. 12-2645/3
28.2.2018 год.

Изготвил: работна група, Решение бр.02-128/1 од 21.12.2017 год.
Контролирал: Весна Торбовска-Василевска, советник
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор